

نگاهی به نقش منطقه‌ای روسیه در آستانه سفر پوتین به عربستان

اما ایفای نقش پررنگ روسیه در منطقه با یک مانع اساسی روبروست و آن نگرانی هسته‌های قدرت در آمریکاست. برخلاف تمایل شخصی ترامپ به کاهش نقش آمریکا در خاورمیانه، اما واقعیت‌ها نشان می‌دهد که فضای غالب سیاسی آمریکا و حتی نزدیک‌ترین متحدان او از خروج آمریکا از خاورمیانه چندان خوشنود نیستند.

به گزارش آران نیوز به نقل از پایگاه اینترنتی الوقت؛ ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه قرار است به خاورمیانه سفر کند و در این میان عربستان میزبان او خواهد بود.

پوتین پیش از سفرش به عربستان در میان خبرنگاران به مسائل مهمی اشاره کرد. او درباره حمله به آرامکو گفت که آن را محکوم می‌کند و به روابط تاریخی میان عربستان و روسیه اشاره کرد، اما همزمان تاکید کرد که کشورهای همسایه ایران باید ملاحظه موقعیت این کشور را بکنند، چون قدرت بزرگ تری مثل ایران که برای هزاره‌ها در این سرزمین بوده است منافع خود را دارد که باید به آن احترام گذاشت.

وزن بینابینی روسیه در خاورمیانه

اظهارات پوتین پیش از سفر به عربستان و تاکید همزمان او به جایگاه پر قدرت ایران همراه با محکومیت حادثه آرامکو به خوبی نشان دهنده آن است که روسیه همچنان در تلاش برای نقشی بینابینی در روابط منطقه ای کشورهای خاورمیانه است. به عبارت دیگر برخلاف دیگر بازیگران فرامنطقه ای از جمله کشورهای اروپایی و یا آمریکا، مسکو تا کنون تلاش داشته در منازعات و یا تنش‌های منطقه ای خاورمیانه نقش میانی و اسطه ای را از خود نشان دهد و این برخلاف نقش کشورهای غربی در منطقه است که همواره به عنوان بخشی از تنش در روابط منطقه ای خاورمیانه خود را نشان می‌دهند.

در جریان تحولات سوریه، آمریکا همواره یک طرف ماجرا بوده و مواضع خود را در کنار عربستان و امارات نشان داده است، اما روسیه علی‌رغم حمایت از دولت مرکزی بشاراسد، اما همزمان روابط نزدیکی هم با عربستان و هم با ایران دنبال کرده است و از جایگاه خود همواره در تعدیل مواضع ضدسوری سعودی‌ها و یا دیگر کشورهای مخالف دولت مرکزی سوریه استفاده کرده است.

در ماجرای یمن نیز برخلاف حمایت تمام‌قد غرب از عربستان، اما روسیه بر حل مسئله و مذاکره همزمان با گروه‌های یمنی و رهبران ریاض و بر توقف درگیری‌ها و جنگ علیه یمن تاکید داشت، اگرچه ناپختگی سیاسی ولیعهد جوان سعودی همچنان به تداوم بحران در یمن منجر شده است.

در تنش فعلی در روابط ایران و عربستان نیز روسیه بیش از آن که خود را یک طرف ماجرا نشان دهد، تلاش دارد تا نقشی میانجی را برعهده گرفته و به دنبال توازن در منطقه باشد. این نقش روسیه به روشنی در اظهارات او پیش از سفر به عربستان انعکاس می‌یابد.

فرصت طلایی روسیه در سیاست انزوآگرایی ترامپ

در جریان تحولات چند روز گذشته در ارتباط با حمله ترکیه به شمال سوریه، لیندسی گراهام، سناتور مطرح آمریکایی و نزدیک به ترامپ در انتقاد بی‌سابقه خود از رئیس‌جمهور آمریکا با انتشار توئیتی نوشت: سیاست انزوآگرایی نه پیش از جنگ جهانی دوم، نه در زمان 11 سپتامبر و نه اکنون برای آمریکا نتیجه ای نداشته است.

گراهام در واقع اشاره کرد که عقب نشینی آمریکا از شمال سوریه مبتنی بر سیاست انزوآگرایی ترامپ است که درباره آمریکا دنبال می‌شود. این انزوآگرایی ترامپ از تحولات خاورمیانه اما از سوی دیگر یک فرصت طلایی برای وارثان تزار روس در کرملین است تا نقش خود را در غیاب یانکی‌ها در منطقه پررنگ کنند.

به عبارت دیگر سیاست‌های ترامپ فرصت مغتنمی برای روسیه ایجاد کرده تا نقش پررنگ تری را در تحولات منطقه ایفا کند. اما ایفای نقش پررنگ روسیه در منطقه با یک مانع اساسی روبروست و آن نگرانی هسته‌های قدرت در آمریکاست. برخلاف تمایل شخصی ترامپ به کاهش نقش آمریکا در خاورمیانه، اما واقعیت‌ها نشان می‌دهد که فضای غالب سیاسی آمریکا و حتی نزدیک‌ترین متحدان او از خروج آمریکا از خاورمیانه چندان خوشنود نیستند.

همین چند روز پیش بود که ترامپ در توجیهش درباره خروج از شمال سوریه گریزی به کلیت خاورمیانه زد و هزینه آمریکا در آن منطقه را بی‌فایده و بی‌نتیجه خواند، اما در مقابل بسیاری از متحدان جمهوری خواه ترامپ از جمله لیندسی گراهام، سناتور جمهوری خواه و یا نیکی هیلی سفیر سابق دولت ترامپ در سازمان ملل و برخی دیگر از چهره‌های برجسته حزب محافظه کار نسبت به این خروج واکنش منفی نشان دادند. حتی استعفای جیمز متیس، وزیر دفاع سابق دولت ترامپ نیز به دلیل مخالفت او با خروج نظامیان آمریکایی در سوریه و دیگر مناطق خاورمیانه عنوان شد. براین اساس کاهش نقش نظامی آمریکا در منطقه چندان با اقبال عمومی سیاستمداران آمریکایی مواجه نیست و می‌توان آن را بیشتر به ایده ای مرتبط با نگاه اقتصادی ترامپ گره زد و در این شرایط چندان دور از انتظار نیست که پس از ترامپ، سیاست واشنگتن همچنان گسترش نقش و هزینه‌های نظامی در منطقه باشد.

از سوی دیگر ترامپ هنوز نتوانسته ایده خود را برای کاهش هزینه نظامی در خاورمیانه به دلیل مخالفت‌های دیگر سیاستمداران آمریکایی عملی سازد و او هرگاه نشانی از پول در میان باشد باردیگر نظامیان را به منطقه اعزام خواهد کرد که از جمله اقدام چند روز گذشته وزارت دفاع آمریکا اقلب توجه است که از اعزام سه هزار نظامی به عربستان خبر داد و البته همزمان

ترامپ در میان خبرنگاران اعلام کرد که سعودی ها هزینه این نیروها را تامین خواهند کرد.

اهداف سعودی ها از نزدیکی به روسیه

در عین حال سفر پوتین به عربستان که به دعوت پادشاه سعودی انجام می شود، چندان بی ارتباط با نگرانی ها و نیازهای سعودی ها نیست.

این روزها عربستان به شدت در حوزه دفاع هوایی احساس ضعف می کند و البته این ضعف چندان هم از دور از واقعیت نیست، همچنان که حملات پهپادی و موشکی ارتش یمن به ادامه جنگ عربستان سعودی نشان می دهد که این کشور تا حد زیادی در حوزه دفاع هوایی دچار ضعف است.

در این شرایط سعودی ها نیم نگاهی هم به سامانه موشکی تدافعی اس 400 روسیه دارند که این روزها در ترکیه نیز در حال نصب است و قبل از آن هم هند سفارش خرید آن را داده بود و شاید وارد کننده بعدی این موشک ها نیز ریاض باشد. البته پیشتر در جریان سفر ملک سلمان، شاه سعودی به مسکو در مهرماه 96 دو طرف توافقی را در راستای مطالعات اولیه پیرامون استقرار اس 400 در عربستان انجام دادند و حال شاید در این سفر پوتین به ریاض توافق پیشین به توافق واردات اس 400 روسی به عربستان منجر شود. اما ورود اس 400 به عربستان کابوس بزرگ واشنگتن است و به همین دلیل نیز همزمان با اعلام سفر پوتین به عربستان، مقامات آمریکایی از امکان دراختیار قراردادن نسل جدیدی از سامانه های موشکی تاد آمریکا به عربستان خبر دادند.

سعودی ها همچنان یک هدف بلندپروازانه دیگر هم دارند که باعث نگاه نزدیک تر ریاض و مسکو می شود و آن برنامه هسته ای عربستان است. برنامه هسته ای عربستان گاه با صداهای مخالف در آمریکا روبروست و بویژه سیاستمداران دموکرات آمریکایی چندان اعتمادی به اهداف هسته ای سعودی ها ندارند. این در حالی است که ترامپ به دلایل اقتصادی از مشارکت شرکت های آمریکایی در برنامه هسته ای عربستان حمایت می کند، اما مشخص نیست این حمایت بعد از ترامپ نیز ادامه داشته باشد. در این شرایط است که سعودی ها گاهنگاهی هم به دوستان روسی خود دارند تا بتوانند برنامه هسته ای خود را به سرانجامی برسانند. لذا برنامه هسته ای عربستان یکی دیگر از حوزه هایی است که رهبران ریاض را متمایل به روس ها می کند.